№ 23 (777)
ГРУДЕНЬ 1967
КИЇВ

Перець

Мал. А. АРУТЮНЯНЦА

Не один вражий син
залицявся,
Україну собі взяти —
так і п'явся.

Та стелилась одна їм
дорога:
Гнала в шию з гарбузами
од порога.

Чимала та міцна її
родина —
Молодіє в ній,
цвіте Україна.

Мал. В. ГЛИВЕНКА

ТВЕРДОЛОБІ В ПЕКЛІ

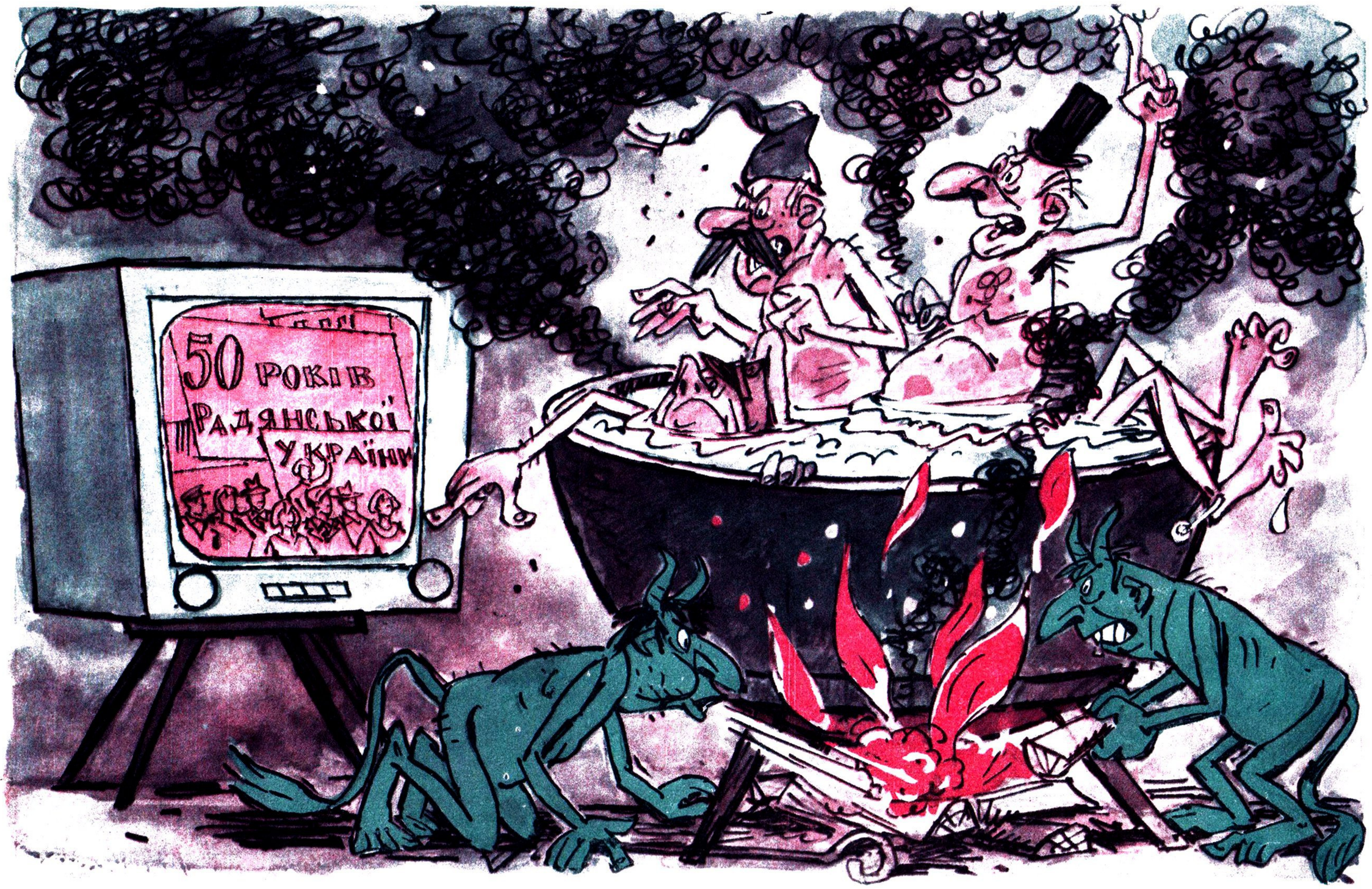

— А я казав, кажу й казатиму: більше місяця вона не протримається!..

Святкові співомовки

Час нестримно і крилато,
Як ракета, проліта,
Тож годиться нам на свято
Бойові згадать літа.

Як летіли на тачанці
І змітали панський слід,
Як богунці й таращанці
Вирушали у похід.

Чуть булатних шабель дзенькіт,
Налітає буревій, —
То червоних козаченьків
Примаков веде у бій.

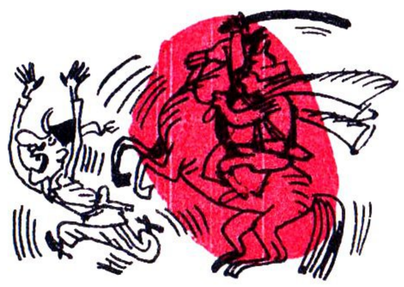

Розмели Центральну раду
І петлюрівські полки,
Та свою радянську владу
Встановили на віки.

Ой, зітхнула Україна,
Піт зітерла із чола,
Піднялася із руїни,
Наче квітка, розцвіла.

Все вона міцніла з часом,
Лікувалася від ран,
Шахти виросли в Донбасі,
Збудували Дніпрельстан.

Україна квітла наша,
Прославляли рідний край
Кривонос, Гнатенко, Паша
І Стаханов, і Мазай.

Гартувалась міць залізна
На заводах і полях,
Ми вперед до комунізму
Прокладали світлий шлях.

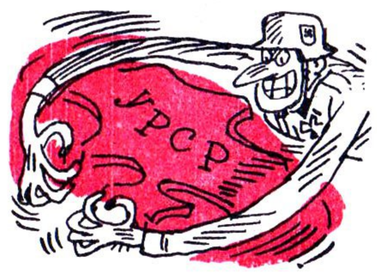

Ой, на землю прилетіла,
Наче чорний крук, війна,
Посмутніла, почорніла
Наша рідна сторона.

Захотів фашист земельки,
Руки тяг до калача,
Та дали земельки в пельку,
В горло всунули меча.

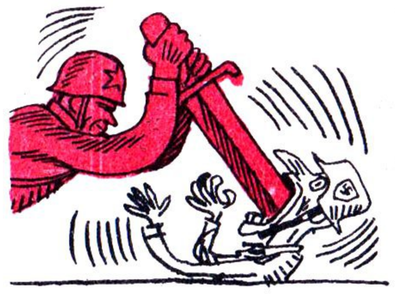

Знов зітхнула Україна,
Піт зітерла із чола,
Піднялася із руїни,
Наче квітка, розцвіла.

Веселіше жити стало,
І прославили наш край
Дубковецький і Гіталов,
І Посмітний, і Мамай.

То не чайки, не баклани,
Не весінні журавлі,
То летять могутні АНИ —
Українські кораблі.

З хати геть сміття виносим
І виполюєм осот,
Україну ми підносим
До небачених висот.

На заводі і на полі
Ми умієм працювать,
Вмієм гол забить в футболі
І співать, і танцювать.

Знов гартуєм міць залізну
На заводах і полях
І вперед до комунізму
Прокладаєм світлий шлях.

Входить в друге півстоліття
Україна золота
І в радянському суцвітті,
Наче квітка, розцвіта.

Юрій КРУГЛЯК.

ЖОВТЕНЬ і САТИРА

Остап ВИШНЯ

«Чи правда, що шляхом поширення комунізму Росія прагне до світового панування?»

Улітку минулого року редакція американського гумористичного журналу «Баунті» звернулася до наших публіцистів з проханням відповісти на деякі запитання, зокрема, на таке: чи правда, що шляхом поширення комунізму Росія прагне до світового панування? Редакція обіцяла надрукувати відповіді на сторінках «Баунті».

Прохання американського журналу було вчасно виконано.

Проте недавно виявилося, що «Баунті» перестав виходити, так і не встигнувши виконати своєї обіцянки.

Ураховуючи той факт, що улюбленою «тезкою» американських претендентів на світове панування є обвинувачення Радянського Союзу у «прагненні підкорити собі світ», ми вирішили опублікувати відповідь журналові «Баунті», написану покійним нині українським сатириком Остапом Вишнею.

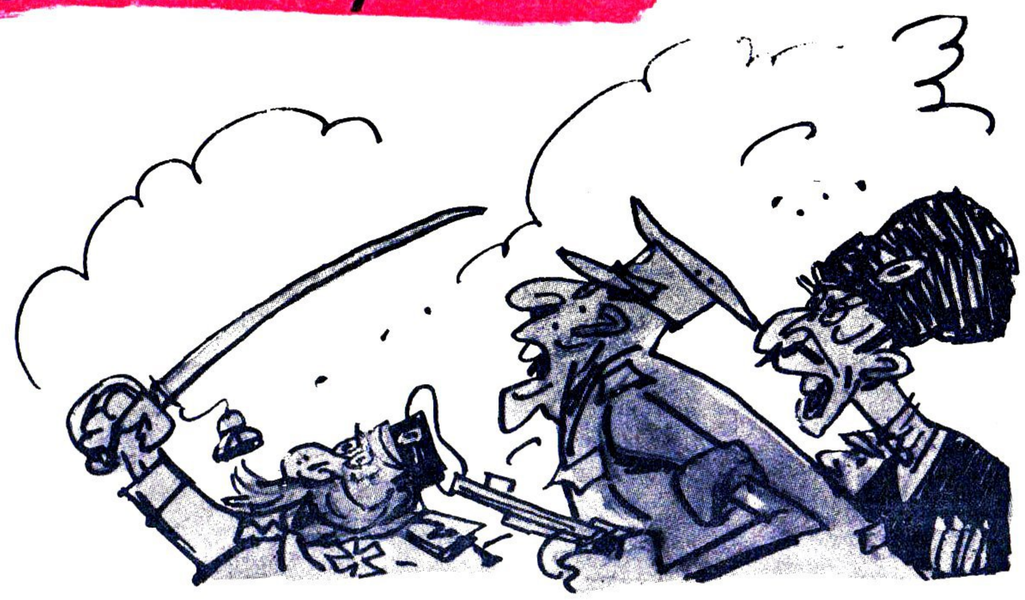

Правда!

Ідея світового панування з'явилася в Росії на другий день Жовтневої соціалістичної революції, тобто 8 листопада 1917 року, рівно о 18 ноль-ноль...

Володимир Ілліч Ленін після обіду, — обід був якраз дуже розкішний: 25—30 грамів чорного сухаря і дві столових ложки пшоняної каші без масла, — отож товариш Ленін, ситно пообідавши, замислився, щось потихеньку наспівуючи.

Коли дружину Леніна, Надію Костянтинівну Крупську, запитали, об чім замислився вождь світового пролетаріату, Надія Костянтинівна відповіла:

— Хіба не догадуєтеся? Бачите, Володимир Ілліч сидить у кріслі, голова закинена трохи назад, очі примружені, — він у глибокій задумі наспівує:

Весь мир насилья мы разрушим
До основанья, а затем
Мы наш, мы новый мир построим.
Кто был ничем, тот станет всем.

Це й була негласна директива В. І. Леніна до світового панування.

Мы наш, мы новый мир построим! — в цьому полягала задача.

За перші два тижні Радянської влади більшовики не змогли запанувати над Всесвітом, бо, як ви, очевидно, пам'ятаєте, вони протягом зазначених двох тижнів увесь час збиралися впасти.

Пам'ятаєте, розуміється, тодішній прогноз всього капіталістичного світу:

— Більше, як два тижні, більшовики не продержаться, — впадуть!

Ну а коли ж їм було взятися за світове панування?

Не впали, і запанувати у Всесвіті не встигли!

Потім, — ви це теж, очевидно, пригадуєте! — чотирнадцять капіталістичних держав з ініціативи Уінстона Черчілля почали допомагати руському народові, — як вони казали, — здобути свободу і користуватися тою свободою разом із поміщиками і капіталістами. Свободу ту чотирнадцять держав везли до нас на танках, на гарматах і несли на вістрях багнетів.

І це, а також те, що більшовики вчилися їсти маленьких дітей (закордонна інформація) — і було причиною до того, що світове панування довелося трохи відсунути.

Індустріалізація країни, якій капіталістичний світ дуже «допомагав», підтримуючи всілякими способами саботаж спеціалістів, шкідництво на шахтах, фабриках і заводах, — все це не дуже сприяло світовому пануванню.

Далі взялися за колективізацію сільського господарства. В цей період найскладнішою для Радянської влади проблемою (про це багато говорилося й писалося в капіталістичних країнах) була проблема спільної ковдри.

Основною ознакою колективного життя, — як ви глибоко там у капіталістичнім світі переконані, — є усуспільнення жінок.

— Сплять усі разом, хто з ким потрапить, діти від матерів одбираються і випоюються комуністичним молоком, тільки від корів червоної масті! — так про колективне життя писала тоді «об'єктивна» капіталістична преса.

Спати разом для нас не було проблемою, ми зразу навчились, а от, де було взяти таку спільну ковдру, щоб усіх разом укривала, — на це було витрачено дуже багато часу.

Були організовані спеціальні науково-дослідні інститути спільної ковдри (НДІСПІКО).

Спільну ковдру було винайдено порівнюючи за недовгий час, а от добитися того, щоб цю ковдру вночі, під час сну, не перетягували на себе сильніші члени колективу, — над цим билися дуже довго, аж поки одному кандидатові текстильно-ковдрових наук не стукнула в голову блискуча ідея: на тому краю ковдри, що вкриває ноги, робити дірки, куди кожний колективіст, вкриваючись спільною ковдрою, просовував би великий палець правої ноги. Тому серед членів колективу зберігались liberté· egalitè· fraternite*.

Світове панування відкладалося!

Потім друга світова війна. Запахло Гітлером.

Ну, розуміється, на цей час ми приховали ідею світового панування, бо, самі ж ви розумієте, було не до того.

Закінчилася гаряча війна, розпочалася війна холодна, і ми знову взялися здійснювати світове панування.

Як?

Ну, ясно, що тільки шляхом поширення комунізму!

Як ми експортуємо у капіталістичні країни комунізм?

Це, розуміється, секрет, але оскільки соціалістична система вже не є монополією Радянського Союзу, можна цей секрет відкрити.

Найкращим способом експортування ідей комунізму в капіталістичні країни є упаковка і пересилка комунізму за допомогою каракулевих смушків.

Як це робиться?

Дуже просто: береться комуністична ідея, скручується у тонісіньку трубочку і завивається у завиток каракулевого смушка.

Коли ви пильненько придивитесь до каракулевого смушка, ви помітите, що один вовняний завиток завинено раз, а другий — двічі. Отам, де завиток завинено два рази, там і закручено комуністичну ідею.

Потрапляючи за кордон, такий смушок з комуністичними ідеями ні в кого не викликає ніякої підозри. Людина носить каракулевий комір, чи шапку, або ціле каракулеве манто (жінки), завитки поволі розкручуються, комуністичні ідеї звідтам випорхують, входять за допомогою жуйної (жевательної) гумки в організм, і людина починає вигукувати, щоб містера Даллеса який-небудь толковий психіатр за голову полапав.

Ясно?

1956 р.

---

* Свобода, рівність, братерство.

З 50-річчям Радянської України нас вітають друзі.

КРОКОДИЛ

Од брата Перця, тобто Крокодила,
Прийми ці квіти, ювілярко мила,
Цвіти й ще більше набирайся сил!
Твій друг, прихильник вірний
«КРОКОДИЛ»

Дружню даю вам пораду таку:
Перш ніж за стіл сідати,
Для здоров'я усіх, для смаку
Не забудьте ви перцю додати.
Сестра «ШЛУОТА» (Вільнюс).

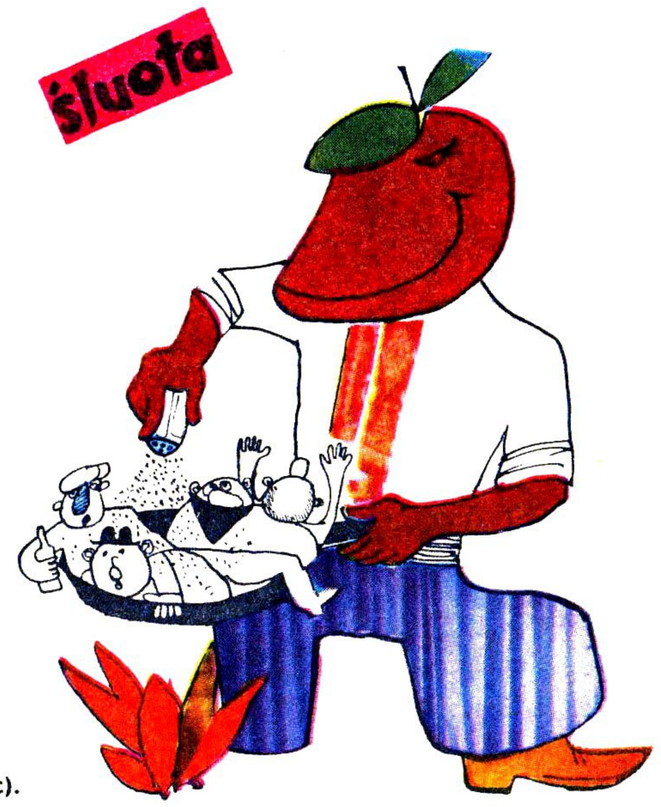

Дотепному, веселому українському народові на 50-літній ювілей його радянської державності шлю з братньої Естонії і свій дарунок.

«ПІККЕР» (Таллін).

З 50-річчям Радянської України нас вітають друзі.

ЧАЛКАН

Кропива, тобто я — «Чалкан»,
Як це між друзями ведеться,
Вітає родичів-перчан
І Україну всю — од серця!

Прийміть вітання ці мої,
Ще й побажання неодмінні:
Хороших «Перцю» врожаїв!
Цвісти й надалі Україні!..

Твоєму краю, Перче, знай, —
Моя сердечна дружба й шана...
І весь гірський киргизький край
У цім підтримує «Чалкана».

«ЧАЛКАН» (Фрунзе).

КИЇВ, «ПЕРЕЦЬ»

Поздоровляю славну п'ятдесятирічну Радянську Україну і тебе. Бажаю: Україні — нових успіхів у всьому; тобі — виглядати на сатиричному лану так, як київське «Динамо» на зеленому футбольному полі.

Твій брат «КІРПІ» (Баку).

1

З олімпійською спокійливістю дивився Скоропадський на свої володіння з вікна дому № 40 по Інститутській вулиці. З цього вікна було видно Дніпро, а коли користуватися біноклем, можна було побачити й Чернігівські ліси. Далі цих лісів влада «гетьмана всея України» не ширилася. Були там старости повітові й губерніальні, була державна варта, були загони Вільгельмового війська, але влади гетьманової не було. Влада належала тим, хто викопував зі схову рушниці імперіалістичної війни і мазав салом розібраного кулемета. Гетьманова влада салом мазала бутерброди німецькому солдатові і власні п'яти. Сьогодні в Бобрику, завтра в Ставищі підносився прапор повстання, і одчайдушно метушилися німецькі лейтенанти і поміщицькі синки — офіцери.

Скоропадському було все ясно: німецький імперіалізм непереможний, німецький багнет протикає селянські груди, як єврейську подушку, і не тупиться.

Значно більш турбот було в гетьмана з власним урядом. Ах, навіщо ці уряди? Який злий геній підказав генералові царської служби, що шлях до відновлення монархії пролягає через український шовінізм і стародавні традиції якихось запорожців? Навіщо нахабний тризуб з хрестом нагорі? Простіш одразу поновити в правах двоголового орла з таким самим хрестом над коронами!

Скоропадський, як анекдотичний німець у пляшку, ліз в українство, читав каліченою українською мовою свої промови, увів до українського лексикону новотвір «позаяк» і найняв до свого сина учителя української. Був цим учителем російський офіцер, пройдисвіт 96-ї проби, якому фантазії шахрая вистачило лише настільки, щоб 1920 року в Відні обікрасти банкіра на мільйон крон й сісти в тюрму.

Державний батько не навчився цієї премудрості аж до кінця свого правління. Щоправда, часу було замало: лише сім з половиною місяців. Але не Скоропадський винний у цьому: за повстанців-більшовиків хіба йому відповідати?

2

А почалися ті сім з половиною місяців так просто і, здавалося б, безболісно.

У кінці квітня 1918 р. німецький майор граф Альвенслебен, проходячи повз будинок Педагогічного музею в Києві, зайшов на хвилинку в зал засідань. Там котру вже добу засідав парламент «вільної, незалежної й самостійної України». Спинившись серед залу, не здіймаючи кашкета й рукавичок, граф Альвенслебен недбало махнув рукою і сказав просто, але виразно:

— Рухі вверх.

Українська Центральна рада російської мови, звичайно, не зрозуміла. На засіданнях змушували говорити виключно українською. Але каліченої мову німецького майора рада зрозуміла негайно. Всі руки вільних парламентарів піднеслися вгору.

За графом Альвенслебеном, підкреслюючи простоту й виразність його жеста, стояла купка німецьких солдатів — щоправда, незначна.

Так від одного жеста й двох слів припинила своє існування «вільна» Україна. Так просто скінчилася доба українського ренесансу з палкими промовами, обіймами, квітами, посиланням на «Триста років гнітили нас», заявами про безбуржуазність нації й наївною спробою вирити прірву між українськими й російськими пролетарями. Проте все за доби ренесансу було власне: уряд власний мали, гроші друкували, власні поштові марки, власний парламент — аж до власної війни з РСФРР.

Маленький фарс, розіграний в залі Педагогічного музею, поклав початок великій трагедії, що коном для неї була вся Україна і що ввійшла в історію з назвою «гетьманщина».

Того ж вечора німецьке військо оточило ще один будинок у Києві, в Липках. Але то була не каральна експедиція, а скорше почесна варта: німецьке військо охороняло будинок генерал-губернатора, де тимчасово оселився генерал російської служби Скоропадський.

У цьому будинкові аж до пізньої ночі 28 квітня складалося маніфест майбутньої найвищої влади до всіх вірнопідданих українців. Історична процедура полягала в тому, що німецький майор Гаазе читав написаний німецькою мовою маніфест, а розжалуваний за брудні вчинки російський камергер Палтов перекладав його на російську. Між ними сидів майбутній правитель «всея України» Скоропадський і мовчазним хитанням голови схвалював текст.

Прем'єр-міністр, з дуже влучним титулом «отаман ради міністрів», поміщик Сахно-Устимович відкрив перше засідання нового українського уряду.

Україна мусила зітхнути з полегшенням: її залишили без законного вільнообраного уряду лише на кілька годин.

3

Другого дня під законний вільнообраний уряд було підведено базу «народного волеіз'явлення». Київський цирк, що доти був ареною вправ премійованих кобил, чемпіонів тяжкої

Кость КОТКО

(У Р И В О К)

ваги та розмальованих клоунів, перетворився на Установчі збори української держави. Нація в особі кількох тисяч поміщиків і куркулів ухвалила повернутися до стародавньої улюбленої форми правління, обравши генерала Скоропадського на «гетьмана всея України».

Нація плескала і кричала «слава». Народ, точнісінько за Пушкіним, «безмолвствовал». Однак недовго.

Звичайно, жодного насильства в поверненні України до стародавніх форм державного устрою не було. Все відбулося вільно, стихійно, як справжня «воля нації».

І лише кілька історичних документів дисонансом вдираються до сентиментальної буколіки подій.

№ 1. «Британська енциклопедія», що для пристойного англійця править за другу біблію і, як біблія, є непогрішима, чомусь знайшла за потрібне висловитися про події отак: «Внаслідок сварки з Центральною радою німці її розігнали та призначили ген. Скоропадського на гетьмана всієї України» (т. XXII).

№ 2. «Киевская мысль» — 3 травня 1918 р. Розказується про візит українських «соціалістів» до ген. Гренера з проханням дати міністерські теки в українському кабінеті. «Цу шпет, надто пізно!» — відповів Гренер. — Рада була, гетьман залишається. Але гетьманові дано вказівки щодо формування кабінету міністрів».

№ 3. Мемуари Дмитра Дорошенка, гетьманського міністра закордонних справ з травня по листопад 1918 р. (Львів, 1923). — «Німецький посол барон Мумм дуже уважно стежив за дебатами в раді міністрів і висиджував цілі години вночі в гетьманському палаці», де засідали міністри.

4

Ось умови миру між Центральною радою і Німеччиною з Австро-Угорщиною. Український уряд зобов'язався передати урядам центральних держав до 1 серпня 1918 року:

— Хліба в збіжжі — 60 млн. пуд.; м'яса — 2.750.000 пуд.; цукру — 4 млн. пуд.; яєць — 400 млн. штук; лісоматеріалів — 300 вагонів щомісяця; залізної руди — 37,5 млн. пуд.

Нагінки за невиконання договору були несправедливі. Договір виконувався за ретельної співпраці між урядом і окупаційним військом. І тут заговорив народ, що досі «безмолвствовал», приспаний соціал-угодовцями. Заговорив народ робітників і селян, а не фальшивих хліборобів.

Вогонь повстань охопив Україну. Про симпатії трудящих до влади свідчать незчисленні рапорти гетьманських прокурорів. Прокурор Житомирського окружного суду 31 серпня 1918 р. за № 3220 повідомляє, що в його окрузі відбуваються безперестанні повстання під гаслом «Геть гетьмана і німців, хай живе Радянська Україна».

Офіційне зведення німецького командування реєструє 19.000 німецьких солдатів і офіцерів, вбитих під час повстань.

Як правило, німецькі загони вдиралися до сіл, накладали контрибуцію, поновлювали владу поміщика, якого здебільшого привозили з собою.

Так відбувалася трагедія України, хоч і почато було її фарсовим персонажем, сумішшю кобили з клоуном.

5

Квітневий переворот, виникнення опереткової гетьманщини й поновлення вільного козацтва сприйняли як реставрацію російської монархії не лише трудящі України. Взагалі ніхто ніякого сумніву не мав у справжньому соціальному й національному обличчі нової влади.

Столицю було заполонено біженцями з Петрограда. Мілюков і Пурішкевич, сенатори, міністри й співробітники «Біржовика», генерали й магнати індустрії, проститутки й жандарми лавою посунули на «визволену» Україну, раптом відкривши в своєму серці гарячу любов до її незалежності. Часів самостійної «Української держави» мова Шевченка і Франка зазнавала більших знущань, ніж у дні Столипіна і Кассо. «Залізяку на пузяку гоп» і «самопер попер у мордописню» — породжені у Києві між травнем і груднем 1918 р.

Безперечною ознакою «самостійності» були кілька прізвищ на «ко» в новому кабінеті міністрів. Але хіба не був цукровар Терещенко міністром у великодержавному Тимчасовому уряді Росії?

Всеукраїнська Академія наук з російських чорносотенних професорів, український уряд з царських сенаторів, місцева адміністрація з старих поліційних служак. А над цим усім — генерал-ад'ютант його величності, якого ще 15 січня 1917 р. «Русское слово» змалювало на першій сторінці свойого ілюстрованого додатку в групі з вел. князем Дмитрієм Павловичем, кн. Ерістовим, полк. Гребенщиковим та іншими «офіцерами гвардії».

Од лондонського авантурника Грегорі до паризького парфюмера Коті кидається оперетковий претендент, козиряючи Україною, традиціями, булавою. А булава чомусь скидається на нагай кавалерійського генерала, і «самостійна гетьманщина» — на «Юго-Западный край».

1925 р.

(Збірка «Червона Сатира»)

Неначе писанка...

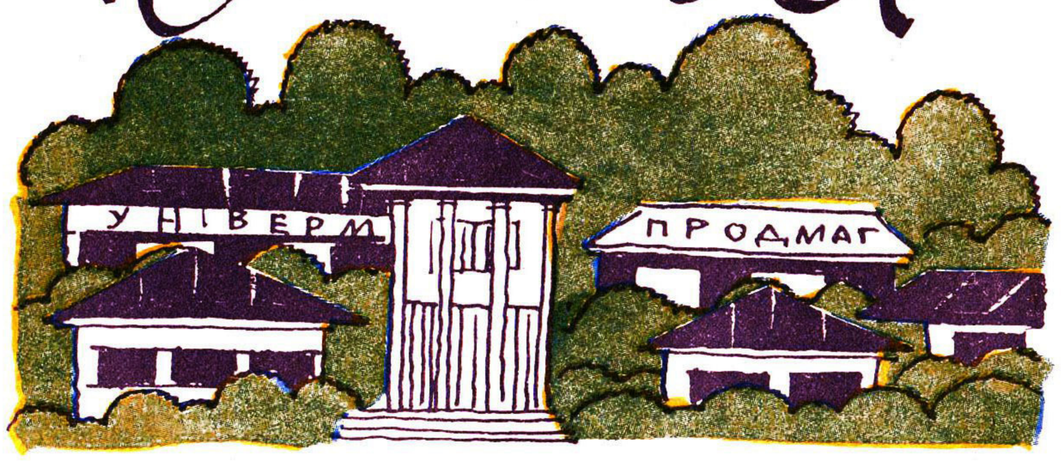

Анкета села, заповнена не літописцем Нестором, а старшим економістом колгоспу І. С. Безпоясним

В'їжджаєте у це село рівненькою асфальтовою вулицею, що веде до центру, а вам з обох боків сади вклоняються. Молоді, закучерявлені.

І хати ніби вклоняються, посмішкою ласкавою гостя зустрічають.

А хат тут немало — добрих півтори тисячі! І все нові, чепурні, білостінні.

В центрі ще гарніше. Очей не одведеш. Прямо отак — Будинок культури двоповерховий! Праворуч — будинок сільради. Двоповерховий! Ліворуч — Будинок правління колгоспу «Дніпро». Двоповерховий! А посередині величний пам'ятник Іллічу. І квіти, квіти, квіти!

Словом, є на що подивитись у цьому селі. Є про що поговорити з жителями.

За давньою звичкою звертаюсь до голови колгоспу Івана Петровича Клименка:

— Давайте мені древнього діда або древню бабу, щоб, значить, історію села розповіли.

Іван Петрович сміється:

— Діди і баби наші на пенсії. Нехай собі відпочивають на здоров'я, а я вас зведу з таким оповідачем, що всю нашу історію не тільки вивчив, а навіть записав її. Він у нас щось на зразок літописця Нестора.

І ось ми бесідуємо і оглядаємо село з Іваном Степановичем Безпоясним — старшим економістом колгоспу, а за сумісництвом і літописцем села.

— Щоб було коротко й ясно, — запропонував Іван Степанович, — ви запитуйте, а я відповідатиму. Як ото в анкеті.

Так ми й зробили.

* * *

— Назва і місце знаходження села?

— Леськи Черкаської області.

— Вік?

— Село народжувалось двічі. Перший раз у XIV сторіччі. Вдруге Леськи народилися у повоєнні роки, коли створювалось Кременчуцьке море. Старі Леськи під водою. Вірніше, місце від старого села. Нові з чотирьохтисячним населенням — на березі цього моря.

— Трудова діяльність?

— Сільське господарство. Головним чином рільництво і тваринництво. Успіхи досить значні в обох галузях. В колгоспі «Дніпро» є 30 тракторів, 30 вантажних автомашин, багато всілякої іншої техніки, інвентаря.

На фермах, на 3-х одразу, встановлюються «Імпульси». Це такий хитрий комплекс машин, що забезпечує роздачу кормів, вичистку гною, худобу поїть, корів доїть. І все це на кнопках.

— Стан здоров'я леськівчан?

— Ніврроку. Всі кріпкі, всі здорові, як ті дуби у діброві. А хто занедужає, то медична допомога під боком. В селі є дільнична лікарня, поліклініка, дві аптеки. І пупів новонародженим уже бабуні не зав'язують. Є на те пологовий будинок. 20 осіб медперсоналу в селі! А до революції в селі була лише одна кваліфікована шептуха.

— Освіта?

— В основному вища і середня. Вища в тих, що у школі дітей вчать, у тих, що після вузів у селі працюють, а середня в тих, що кожного року з десятирічки своєї виходять. У Леськах 45 вчителів, як уже було сказано, 20 медичних працівників, 20 чоловік з вищою і спеціальною середньою освітою очолює колгоспне виробництво. Кілька сот леськівчан навчається у вузах. З села вийшло багато висококваліфікованих спеціалістів, які працюють у різних кінцях країни.

— Маєтковий стан?

— Як є гроші — всі хороші! А гроші, слава богу, є у людей. Добре працюють, добре й заробляють у колгоспі. По 90 і по 100 карбованців, по 150 і по 170 карбованців заробляють щомісячно колгоспники, залежно від галузі господарства. Всі красиво одягнені, взуті і всі на колесах. Як правило, в кожному дворі велосипед, в дуже багатьох — мотоцикли. Є й власні автомашини. Давно вижиті з хат величезні незграбні печі, саморобні ослони й лави. Не скриплять над колодязями журавлі. У багатьох газові плити, в усіх водогін, у переважної більшості — сучасна мебля, аж до модерної включно.

Словом, є що їсти, є що пити, є умови добре жити. Так люди й живуть.

— Торгівля і побут?

— Універмаг, сільмаг, продмаг! Магазини: «Взуття», «Тканини», «Господарчі товари»! Чайна, їдальня для механізаторів, їдальня для працівників ферм, буфети, кіоски! Оце вам торгівля! Оце вам громадське харчування!

А щодо побуту, то значить так: майстерня пошиву одягу, шевська майстерня, баня й перукарня. Є своє комунальне господарство, яке завозить жителям паливо, будує хати, погреби і т. д.

— Культура?

— Висока. У квартирах радіо й телевізори, газети й журнали. Для всіх — Будинок культури. А там широкоекранна кіноустановка, а там гуртки художньої самодіяльності. Один хор механізаторів чого вартий! Бібліотека має свої філіали і читальні зали у будинках, де відпочивають механізатори, працівники ферм. Недоліки: нема ще оперного театру, філармонії і балету на льоду.

— Фізкультура?

— Таких масштабів, як у Лужниках, не досягла, але маємо стадіон, футбольну, волейбольну, баскетбольну команди. Маємо багато пристрасних фізкультурників, а ще більше заповзятих болільників.

* * *

Анкету заповнено. Прощаємось з селом. Останній погляд на гарні вулиці, на кучеряві сади, на пам'ятник Т. Г. Шевченкові, що його спорудили самі жителі села.

Ій богу, Леськи — неначе писанка, село на нашій славній Україні.

Ів. СОЧИВЕЦЬ.

Черкаська область.

Мал. А. ВАСИЛЕНКА

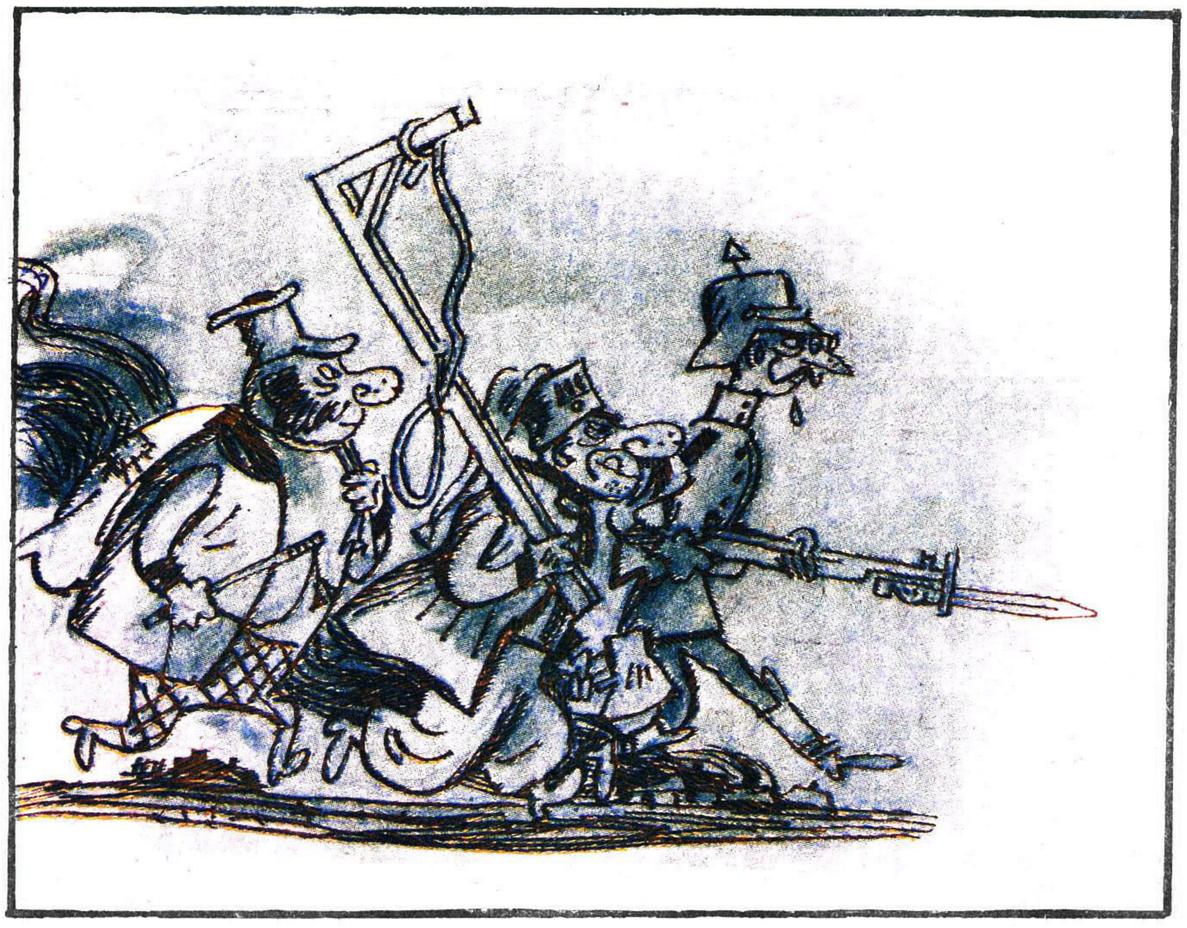

Йшли за українським салом...

...а лягли кістьми.

З 50-річчям Радянської України нас вітають друзі.

Муштум вітає сестру Узбекистану Україну та свого брата — українського Перця з чудовим святом та шле їм братерський узбецький салам!

«МУШТУМ» (Ташкент).

ВОЖИК

ДРУЖЕ МИЙ, ПЕРЧЕ!

Український народ виголошує тост за свої п'ятдесят радянських літ. Передай же, брате, йому і мій тост:

1) І надалі збирати високий урожай достатку з кожного гектара землі української.

2) Потроїти виробіток пісень і усмішок на душу населення.

Одне слово,

Вам Вожик бажає на ваше свято: Будьте здорові, живіть багато!

«ВОЖИК» (Мінськ).

Неугавною піснею Каспію, сяйвом бірюзового Аралу, кришталем снігових вершин Ала-Тау, золотою повинню цілинних пшеничних ланів, гарячим клекотом чорної крові надрів Мангишлаку, що як святиню береже слід великого Тараса, — вітаю рідну Україну в день її радянського п'ятдесятиліття, бажаю сонячного життя, повного, як море, щастя.

«АРА» (Алма-Ата).

ШМЕЛЬ

ЖОВТЕНЬ І САТИРА

Лист богунців до Петлюри

З НАРОДНОГО ГУМОРУ

Ми, таращанці, богунці та інші українці, козаки, червоноармійці, одержали твою нахабну відозву.

Як у давнину запорожці турецькому султанові, так і ми тобі відповідаємо.

Був у нас гетьман Скоропадський, сидів на німецьких багнетах, загинув проклятий.

Новий пан гетьман об'явився — Петлюра. Продав бідних селян польським панам, уклав з панами-поміщиками мир. Продав Україну французьким, румунським, грецьким щукам, пішов з ними проти нас — трудящих бідняків України. Продав матір-батьківщину, продав бідний народ.

Скажи, Іудо, за скільки грошей продав ти Україну?

Скільки платиш своїм наймитам за те, щоб собачим язиком каламутили селянство, підіймали його проти влади трудящої бідноти?

Скажи, зраднику! Тільки знай, не панувати панам більш на Україні!

Ми, сини її, бідні трудівники, головою накладемо, а її оборонимо, щоб розцвіла на її вільній землі пшениця, на волі вижата була вільним селянством на свою користь, а не жадібним грабіжником, кровопивцем, куркулем, поміщиком.

Так! Ми — брати російським робітникам і селянству, як і брати всім, хто бореться за визволення трудящих.

Твої ж брати — польські шляхтичі, українські шкуродери — куркулі, царські генерали, французькі буржуї.

І сам ти брехливий і розпусний, як польські шляхтичі, — мовляв, усіх переб'ємо.

Не кажи гоп, поки не перескочиш! Калюжа для тебе готова, новий пане гетьмане з буржуйської, французької та польської ласки.

Не доносити тобі штанів до цього літа. Ми тобі добре боки нам'яли під Коростенем, Бердичевом та Проскуровом. Вже союзники твої залишили Одесу...

Визволена Угорщина простягає до нас братерські руки, і руки пограбованих панами селян Польщі, Галичини тягнуться до твого горла, Іудо!

Геть від нас, проклятий, подавись, собако!

Іменем селян, козаків-українців, командири червоних козаків, отамани:

Щорс, Боженко та ін.

1919 рік.

«Українська народна сатира і гумор» 1940 р.

УКРАЇНСЬКІ КИСЛИЦІ

Ой, кислиця моя,
Куди котишся?
А Петлюрі гетьманства
Дуже хочеться.

Ой, кислиця в садку
Наливається,
А Петлюра у Варшаві
Нахваляється.

«Піду лишень на Вкраїну
Буду там гетьманом,
Між вельможними панами
Сам я буду паном».

Ой, кислиці в садку
Вродили на славу,
Утікає з України
Петлюра в Варшаву.

Била Армія Червона
Петлюру по пиці:
«Оце ж тобі, вражий пане,
Вкраїнські кислиці!

Оце ж тобі, песій сину,
Кислиці ще й груші!..»
Ледве виніс пан Петлюра
Свою тряску душу.

(У с. Бацманах Талалаївського району Сумської обл. від колгоспника Івана Косаренка записали Д. КУШНАРЕНКО і Г. НУДЬГА).

«Українська народна сатира і гумор» 1940 р.

Сергій ВОСКРЕКАСЕНКО

Сухраїнці

Довго їх дресирували
Лисі пруські генерали,
Потім їх іще тесав
Власноручно Гіммлер сам.

Шліфував, стругав до того,
Що вони один на 'дного
Стали, зрештою, похожі,
Як стовпи у загорожі.
Потім кинув їм ножа
І гаркнув:

— Ну, гуджа!..

І кати плоскоголові
Побрели по пояс в крові,
В крові нашого народу.
Гіммлеру ж таки в догоду
Всіх на бантину тягли.
І вдоволені були,
Якщо пан, а чи підпанок
Дасть сосиску на сніданок.
В основному ж вся ця свита
Їла в Геббельса з корита.

...Раптом Геббельса не стало,
Чухраїнство почухрало,
Скільки духу, в інший хлів,
Вже до інших хазяїв.
Під палацом в дяді Сама
Нині їхня схрона-яма.

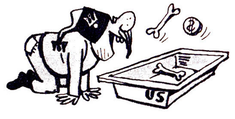

Стрів їх радо й дядя Сміт:
— А-а, привіт, — сказав, — привіт!
А чого в такій ви тузі?! —
Словом, стрілися, мов друзі.
Їх нові пани шанують,
Ребра, зуби ремонтують,
Гулі зводять та синці,
Масажують їм рубці.
Чухраїнці в англосаксів
Йдуть по гіммлерівській таксі...
Правда, все це шито-крито,
Хоч і тут таке ж корито,
Кухня та ж і та ж програма
В дяді Сміта й дяді Сама.
Ну, а раз одна програма,
Буде й доля в них та сама.

«Перець» № 8
серпень 1947 р.
(Видання для західних областей УРСР).

СЕРЕД ТИХ, ЩО ДОЖИВАЮТЬ

Мал. К. ЗАРУБИ

— Як би хоч одним оком глянути, яка то нині Україна.

Юрій ЯНОВСЬКИЙ

У ЗАЛІ СУДУ

ІЗ ЦИКЛУ «ЛИСТИ З НЮРНБЕРГА»

Вони сидять у старому німецькому судовому залі. Дубова панель доходить до половини висоти стін. Така ж сама темна дерев'яна стеля. Троє високих дверей облямовано зеленкуватим каменем. Над одними дверима на щиті — символ часу: пісковий годинник з крильцями. На других — символ правосуддя: терези і скринялі. На третіх — барельєфна сцена: Адам, Єва, яблуня — нагадування про біблійну легенду — перше порушення людиною закону. Зал залито яскравим, сліпучим світлом. Двісті кореспондентів від газет усього світу. Американські вартові в сніжнобілих касках, білих поясах, на яких висять білі кобури, в білих гамашах. Мантії суддів. Адвокатські хламиди оборонців, — в одного — яскравофіолетова. Урочиста тиша небувалого в історії світу процесу. І вони — підсудні, змовники, мерзенна зграя мерзенних людей.

Це перший зоровий образ, сприйнятий мною на процесі в Нюрнбергі. Разом зі мною в зал увійшли мільйони радянських українських людей. Сплюндрована німецько-фашистськими загарбницькими ордами українська радянська земля підносить свій голос, вимагаючи відплати. Не зловтіха опановує, коли дивишся на підсудних, а почуття задоволення й почуття надії, що процес стане початком великих і планомірних дій по викоріненню в німецькому народі фашизму. І не лише в німецькому народі!

Роздивляюся підсудних. Мені шкода, що нема серед них альфонсуватого отамана — Гітлера, нема схожого на мавпу Геббельса, нема обер-ката Гіммлера і нема ненависного ката України Еріха Коха.

Кажуть, що підсудних не можна ображати, це принижує. Але чи буде образою звичайна констатація фактів? Адже пика в Герінга справді бабська, огидна, малоінтелігентна. Адже Штрайхер, теоретик антисемітизму і редактор «Штюрмера», — справді сатира, запаршивіла мавпа, яка вічно щось жує вялим і, напевно, беззубим ротом. Адже Заукель, цей автор закону про невільників, організатор насильного вигнання на фашистську каторгу мільйонів радянських людей, в тому числі двох з половиною мільйонів українців, — цей Заукель скидається на облізлого, старого шулера, якого багато разів били свічниками, киями й іншими атрибутами нічних ресторанів. Адже в Шіраха — обличчя наркомана і садиста. Адже Функ схожий на старого ідіота.

І взагалі, уявивши собі всю цю компанію в залі засідань німецького кабінету в ролі рейхсміністрів, мимоволі подумаєш: який малопрезентабельний вигляд!

Два колишні фельдмаршали сидять на лаві підсудних — Кейтель та Йодль. Третій маршал — липовий — Герман Герінг. Йодль і Кейтель розумніють, чим пахне така лава. Кейтель нагадує старого вовка. Він іноді озирається, тьмяна посмішка раптом з'являється на його губах, коли згадують про його роботу, коли говорять про те, як методично, цілеспрямовано, винахідливо готувалася й пускалася в хід фашистська машина війни. Герінг не так володіє собою, як Кейтель. Він метушиться, озирається, хитає головою, усміхається, щось пише, вдає, ніби не помічає зашморгу, що чекає на нього.

А взагалі кажучи, обличчя цих злочинців надзвичайно виразні. По них можна читати, їх слід вивчати. Рудольф Гесс, заступник «фюрера» і невдаха — парашутист Гітлера в Англії, похмурий. Густі чорні брови на худому, безкровному обличчі захоплюють його очі. Він здається поза світом. Ріббентроп, з обличчям і манерами старого волоцюги, грає в непрониклівість. Розенберг — колишній міністр захоплених гітлерівцями областей Радянського Союзу і головний редактор газети «Фелькішер беобахтер», — сидить нерухомо, закривавочись рукою, одвернувшись від того неминучого, що нависло над ним. Він схожий на дрібного урядовця, на німецького сільського вчителя, який любить щосуботи шмагати учнів.

Нюрнберг. 1945—1946.

*) Автор був кореспондентом української радянської преси на процесі воєнних злочинців у Нюрнберзі (січень — березень 1946 р.).

НАРОДНІ УСМІШКИ

ЗАСПОКОІВ

Колись зайшов один чоловік до пана, а він сидить зажурений, мало не плаче.

— Чого це ви, пане, такі сумні? — питає його чоловік.

— Та моя пані цієї ночі втекла кудись, шукали і не знайшли, — каже пан.

— Е-т, то невелика біда!.. От якщо яка скотинка десь подіметься, ото шкода, бо від неї користь у господарстві...

Повідомив С. Л. СВИНАРЕНКО з м. Коростень Житомирської області.

ЖИЛА — НЕ ХОДИЛА

Одна стара жінка зроду не була в церкві, хоча й вірила в бога. От одної неділі таки пішла. Прийшла та й стала біля дзвіниці... Молиться... молиться... Аж раптом великий дзвін над вухом як гряне!.. Бідна бабуся так перелякалась, що й молитись перестала.

— Святий телепей, не вбий хоч тепер! — плаче вона. Та мерщій з церкви, аж за огорожею зупинилась. Перехрестилась, а потім:

— І жила — не ходила, і помру — не піду!..

Та й пішла геть додому.

Повідомив М. Д. РЕШЕТНИК з с. Шевченкове Кілійського району Одеської області.

ДВОЄ ГОВІЛО

Це було до революції. В одному селі дуже мало людей ходило говіти. От піп і запровадив, щоб хтось із церковних служителів сідав верхи на коняку, їздив селом і загадував:

— Ідіть, люди добрі, говіти!

А йому один дядько і відповідає:

— Та пішли ви к чортовій матері з вашим говінням, з нашого двору минулого року і так двоє говіло!

Записав М. П. КЛИМЕНКО з с. Радивонівка Хорольського району Полтавської області.

СУД

Судилися селянин та цар за землю. Йде суд день, другий. Хвилюються селяни: де ж їхній товариш. Аж ось приїжджає син того селянина, що пішов на суд.

— Ну, що, як батько? — питають у нього.

— Та батька вже повісили.

— А що ж цареві?

— Та поки ще не звісно.

Повідомив Е. О. МАРУТЕНКОВ з м. Горлівки Донецької області.

МЕНІ Б ДОРОЖЧОЇ

— Скільки коштує оця свиня,— запитав пан селянина.

— Сто п'ятдесят карбованців, — відповів селянин.

— Мені б дорожчої... — почав пан.

— Дорожчої? Нічого, я і дорожче візьму... — відповів селянин.

Повідомив В. ЯЩЕНКО з с. Носелівка Чернігівської області.

РІВНОМІРНО...

Це було давно. Зустрілися два товариші, які довго не бачились.

— Як живеш, друже? — запитав перший.

— Нерівномірно.

— Що це значить?

— Це значить: якщо є хліб — то нема солі, а як є сіль — то нема хліба. А ти як живеш?

— Рівномірно: нема ні хліба, ні солі...

Повідомив О. І. ГРИШКО з м. Хмільник Вінницької області.

НОТАТКИ ПРО ЇХНІ ПРИБУТКИ

КОЛИ КОРОЛЬ ГНІВАЄТЬСЯ

Містер Джон Халі — король. Не коронований, а м'ясний. М'ясний король штату Техас у США. П'ятдесят два мільйони річного прибутку важать більше, ніж найблискучіша корона.

Як і належить королеві, Джон Халі часто гнівається. З різних причин. А то якось він страшенно розгнівався тому, що робітники його м'ясоконсервних фабрик застрайкували.

А, розгнівавшись, Джон Халі найняв з десяток учених, щоб докопалися, чому ж це робітники насмілюються ще чогось вимагати від нього. Вчені довго щось вивчали, довго радилися і нарешті доповіли королеві: страйки на його фабриках виникають внаслідок поганого виховання вірнопідданих! Вони поклали перед містером Халі добірку з 8.467 цитат і витягів з американських шкільних підручників, які, на думку отих вчених, ще з дитинства підбурюють майбутніх робітників страйкувати, чогось вимагати від фабрикантів і взагалі виявляти неслухняність.

А техаський м'ясний король, як і кожен король, не такий, щоб залишити це неподобство без уваги. І містер Халі звернувся до відповідних властей свого штату. Так, мовляв, і так, вимагаю знищити оті підривні шкільні підручники, знищити негайно, бо інакше...

А урядовці штату Техас — народ досвідчений. Вони добре розуміють, що саме може значити оте «інакше», коли це каже Джон Халі. І вони вже заходилися переробляти шкільні підручники.

От вам і некоронований!

СВЯТИЙ БІЗНЕС

Наслідуючи заокеанський приклад, у країнах Західної Європи ухопилися за вельми прибутковий видавничий бізнес: чималими тиражами друкують зображення напів — майже голих і зовсім голих жінок. До цього тут уже звикли. Лише іноді не дуже суворі охоронці моралі з числа тутешніх поліцейських та інших державних чиновників про людське око накладуть штраф на якогось надто вже меткого видавця. Покараний оптимістично сплачує штраф, бо прибутки з лихвою перекривають будь-які штрафи, і продовжує свій бізнес. Та видавець італійського журналу «Мен» так розперезався, що довелося втрутитися верховному суду Італії.

За італійськими законами видавець мав поділити кару з власником друкарні. А порнографічний журнальчик «Мен» друкується в друкарні «Аполлон».

Прийшли суворі італійські поліцаї до тієї друкарні й запитали:

— А хто тут хазяїн? Подайте-но його сюди!

А у відповідь почули таке, що їм заціпило — власником друкарні виявився не якийсь там собі безбожний і аморальний бізнесмен, а доброчесне «Товариство святих сестер святого Павла»...

«Не може цього бути!» — образилася католицька газета «Оссерваторе романо». «Не віримо, щоб побожні сестри з цього старого і поважного чернечого ордену могли займатися таким!».

А вийшло, що все справді так і є. І заробляють святі сестри во славу всевишнього на цьому ділі чималу копійку. І прославляють господа бога, що послав їм цю манну небесну.

ГЕНЕРАЛ РОЗТЛУМАЧИВ

Відставний американський генерал Туайнінг ніколи не належав до когорти великих правдолюбців. Чого не було, того не було. І ось маєте: з Туайнінгом щось незбагненне скоїлося — узяв та й правду сказав!

От послухайте.

Виступив Туайнінг із закликом скоріше скинути на В'єтнам атомну бомбу. Ну, сам заклик нікого й не здивував — до подібних закликів відставного вояки вже всі давно звикли. На них уже й перестали звертати увагу. А от тепер звернули.

Річ у тім, що Туайнінг, так би мовити, філософськи обгрунтував, чому саме Сполучені Штати можуть кидати на В'єтнам чи ще там на когось атомні, а то й водневі бомби. Кидати і — зверніть увагу! — анічогісінько не втратити з свого престижу.

«Нас, американців, — пояснив свою думку генерал, — все одно ніхто ніде не любить і не поважає. Сподіватися, що нас хтось колись полюбить чи почне поважати — цілком марна річ. Отже, залишається тільки зробити так, щоб нас скрізь боялися!».

Хоч раз, а сказав-таки, нарешті, правду генерал. В одному тільки переборщив: що вдасться когось залякати.

Мал. В. ЗЕЛІНСЬКОГО

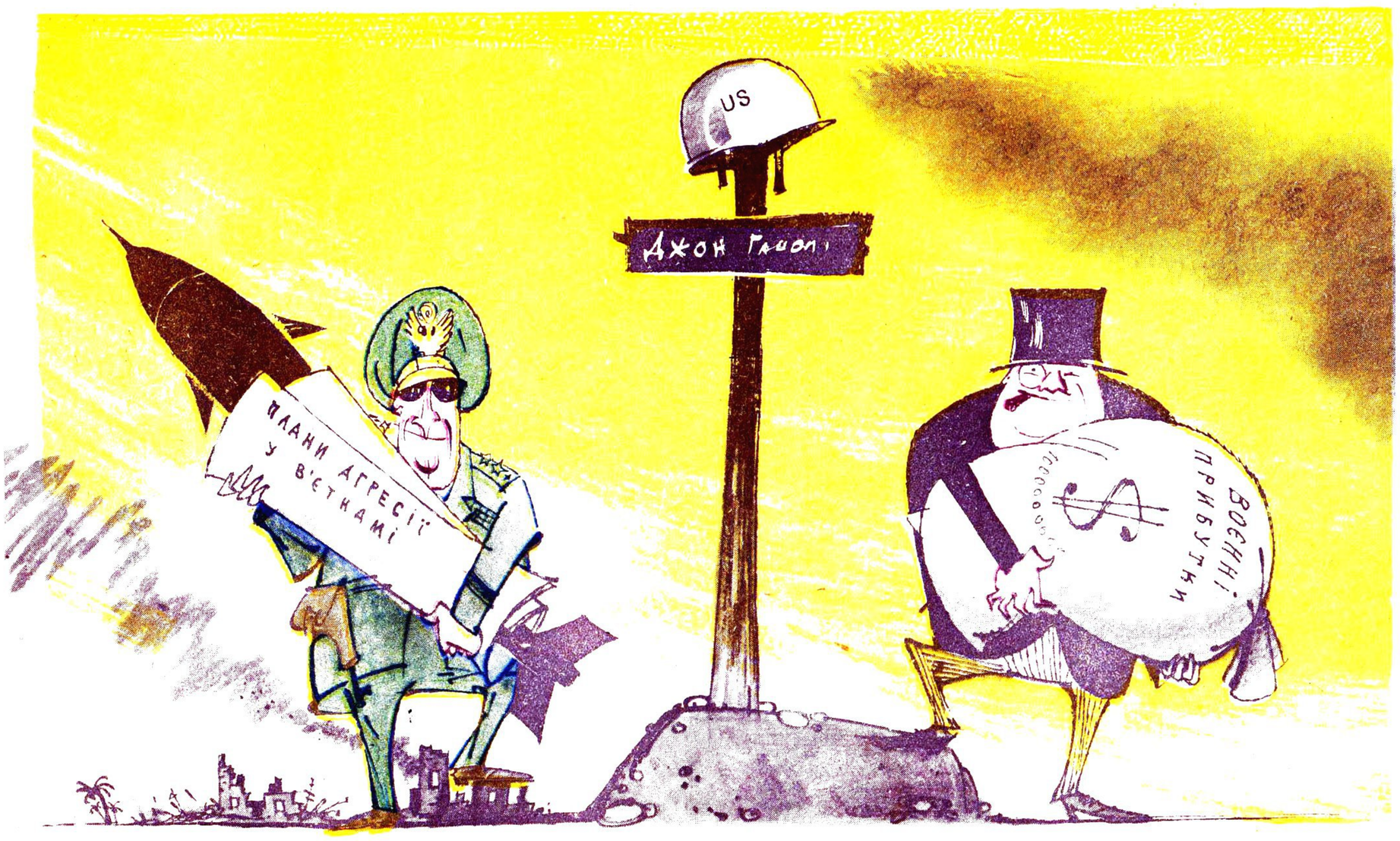

Середній американець у В'єтнамі (відмічений хрестом).

Сатиричні мініатюри

КРАДИКУЛІТ

— Чом ти плутаєш ногами
І зігнувся, наче дід?!
— Та... мішки тягав ночами
І нажив... крадикуліт!..

НЕБЕЗПЕЧНА МОДА

Нарікав Дмитро на моду,
Що псує мужчині вроду:
— Хоч маленький каблучок,
А синяк на сто свічок!

ПОДАРУНОК НА ІМЕНИНИ

Муж зробив усе премудро,
Бо обдумав, що і як:
Вибрав він дружині пудру,
А собі купив... коньяк..!

СТРАШНА ХВОРОБА

Ну й хвороба у Килини,
Не ангіна, не бронхіт:
Не дає життя щоднини
Їй загострений... брехіт!
Ця, нещасна, й не дихне,
Як про когось не збрехне!

СЮРПРИЗ ДРУЖИНІ

В день народження дружини
Ледь поріг переступив:
«Я ж, моя кохана, нині
За твоє здор-р-ров'я пив!»

ДОПОМІГ...

Як погасло світло в хаті,
Наступила темнота.
У електрика бабуся,
Що робити їй, пита.
Подивився той: — Недоробки...
Поміняти треба «пробки»...
А бабуся в курсі справи:
— Брать горілку чи вино?
Він сміється: «Вам видніше,
А для мене все одно!»

ГОСТІ І ТОСТИ

До півночі діти в хаті
Веселилися й пили:
«Щоб з тобою, рідна мати,
Ще сто років ми жили!»
Хоч були веселі гості,
Хоч лунали гарні тости,
Та матусі від плити
Не вдалося відійти...

В. СТЕПАНОВ.

●

ОКУНЬ

— Я Щуку з'їв!
Сенсація — і тільки!
А Щука та була
Не більша... кільки.

СПІВАВТОР

Сказав лиш «бе»
І вже гребе.

РАК-ОБІЦЯЛЬНИК

— Терпіння більше,
Прошу вас уклінно.
І я ще свисну
Неодмінно.

Ігор ГЕЙСІС.
м. Ленінград.

Любий Перче! Од самого роду
Ми з тобою — по зброї брати,
Тож на туї у твого народу
Дружнє слово дозволь проректи...

Од всього хорпуштакського серця
З славним святом вітаю усіх
Земляків, шанувальників Перця,
Зичу щастя їм повний міх.

Але ще не закінчились битви,
Значить, слід і надалі, раз так,
Нам гострішими бути од бритви,
Бо салом!
Брат-таджик

«ХОРПУШТАК» (Душанбе).

З 50-річчям Радянської України нас вітають друзі.

КАПКАН

Павло Попович та Андріян Ніколаєв піднесли дружбу українського і чуваського народів на космічну висоту. Хай же ще більшої моці набирається наша велика братерська сім'я. Полум'яний привіт великому українському народові в п'ятдесятий рік од народження Радянської України.

«КАПКАН» (Чебоксари).

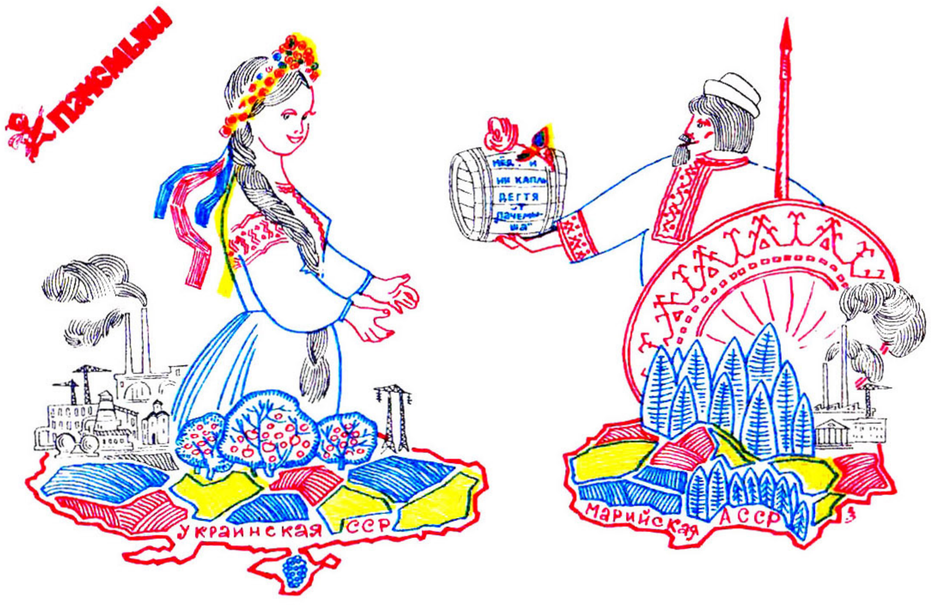

Онар (билинний герой марійського народу):
— Поздоровляю тебе, молода квітуча Україно, із золотим ювілеєм!

«ПАЧЕМИШ» (Йошкар-Ола).

Спогади Петра Підопригори

1.

Ударили в дзвони.

— Хто звелів калатати? — загукала сільська верхівка.

— Звелів, — говорить матрос Максим Самійленко. — Велика революція в Росії грянула. Бийте в дзвони, скликайте людей.

Усе село на майдан до церкви збіглося. Пішов і я.

Матрос Самійленко підняв угору руку і голосно-голосно та радісно сповістив:

— Товариші! У Петрограді вибухнула велично-народна соціалістична революція. Вношу думку, щиро привітати російських братів, що скинули віковічне ярмо!..

Чую, позаду мене хтось шепнув: «Із себе скинули, а на нас почеплять...»

Озирнувся і бачу: губами ворушить церковний староста автокефальної церкви Йосип Трирогий.

2.

У нашому селі дві кадильниці-проповідниці стояло — екзархістська і автокефальна. З цікавості — хто та як людям в очі туману напускав — я вряди-годи забігав у ту чи іншу церкву. Скажу: екзархісти Сашці Керенському аж он як фіміам воздавали, автокефалісти — Центральну раду до небес восхваляли.

3.

У зелені свята я став живим свідком, як ці єлейні миротворці во ім'я чистоти євангельського вчення один одного за чуба хапали, куланами тасували і на ходу щелепи міняли: спідні вгору піднімали, а верхні на низ переставляли...

Пересували і ревно гукали:

— Чуєш, бугай ти автокефальний, наш бог кращий! — кричав екзархістський староста.

— Брешеш, вівця ти віфлеємська, наша бозя чепурніша! — ревонув Трирогий, і лусь! — супротивника люшнею. Супротивна сторона замекала, але духом не впала.

На другому кінці баталії молодий і дуже автокефальний пастир Стратіон, схопивши старенького, немічного екзархістського батю за поперека, вдвоє зігнув, скинув рясу й почав автокефальним кропилом мастити оголене місце...

Кропив, баритоном співав й новостворену молитву вимовляв:

«Що в дядини, дядини
Лісяні сіни.
Святий вечір.
Два коти сірі,
Два коти сірі.
Святий вечір.
Хвостами вертять,
Святий вечір.

Іще разок кропильцем лупонув і гудонув: «Іди кайся, старорежимне стерво!».

4.

Революційні петроградські вітри долинули і до нашого села: віллу поміщика Жеглова забрали, школу і хату-читальню у садибі влаштували. А в ненажерливого глитая П'ятака конфіскували реманент, худобу і десять тисяч пудів зерна... Для чого він стільки хліба гнітив і солив?

Вийшло так: спочатку прибули обранці народні і запропонували: виділіть тисячу пудів, хочемо послати допомогу революційному Петрограду.

Глитаяка скрутив дві дулі і зле крикнув: «Ось вам, а не хліба, харцизи!».

У повітрі заблищали коси, вила...

5.

Спеціально надісланою людиною отець Стратіон запросив мене завітати до його хатньої резиденції.

Прийняв мене чемно:

— Сідайте! — припросив. — Ви догадуєтеся чи не догадуєтеся, чого я вас закликав? Ви інтелігентна, культурна людина. Фах — ветеринар. Українець. Свята українська церква вас благословляє організувати в селі вільне козацтво. Ви ж, мабуть, чули: у Петрограді більшовики взяли в свої руки владу. Нам треба боронити Україну.

Я сидів ні в сих, ні в тих.

— Отче, — говорю. — Я в політиці погано розбираюся. Моє діло, як ото кажуть, теляче... Лікуй коні, корови, ягнята, поросята...

— Зрозумійте! — запально почав мене переконувати отець Стратіон. — Чорна навала на нас гряде! Загине Україна! Подумайте і прозріться!

Не дійшли згоди. Очевидно, я не розкусив автокефальної істини...

6.

Третього дня у власну садибу мене покликав отець Хрисант.

Екзархіст шановніше зустрів. На столі рясненько стояло і їстивне, і водяне...

Як і годиться на прийомах, випили і закусили. Після другої чарки отець Хрисант приступив до своєї євангельської місії.

— Петре Івановичу! — почав. — На вас, як на понірливого раба божого, свята руська церква покладає всевишні надії. Ви — інтелігент. Візьміть на себе благородну християнську ношу — об'єднайте чесних православних людей. Ви ж чули: у Петрограді революція. Чернь, іменуєма — більшовики, у свої пазурі вхопила владу і на чолі з антихристом суне на нас. Сатана торжествує. Рятуйте Росію!

З нами у вітальні сиділа й огрядна жінка у чорному монашеському вбранні, яка сховзалася у широкому кріслі й при словах — рятуйте!.. — сплеснула долонями й вигукнула:

— Слуги диявола й у Донбасі повилазили із шахти і повипихали благородних людей з біленьких особнячків... Бридота нахваляється по всій Росії такий бунтарський переворот учинити. Ох, ох!.. Преподобний отець Никодим просився: візьміть і мене, буду вам кадилом махати, буду вас хрестом благословляти. Не допустили азіати. А одне ранило притулило замурзаного кулака до священного носа і говорить: «Нюхай, батю, і рви отсєдова когті!»

Не уліз я і в екзархістську кошару, хоч туди мені двері широченько відчиняли.

7.

На вулиці мене зустрів Максим Самійленко. Тепло потиснув руку і сердечно привітався:

— Здоров, товаришу дорогий! А я оце до вас ішов. Ви читали звернення Леніна до робітників і селян?

— Ні, — кажу, — іще не читав.

— Запрошуємо вас у комітет бідноти. Там у нас уся сільська більшовицька гвардія збирається. Володимир Ілліч Ленін радить: залучайте до революційної боротьби і сільську інтелігенцію. Ми й вас думаємо залучити. Що ви, товаришу Підопригора, на це скажете?

— Може, я і не підхожу.

— Підходите, їй-бо, підходите. Ви людей любите, і вас народ шанує.

І зараз добре пам'ятаю: у більшовицький комітет бідноти я охоче і радісно пішов.

8.

Що далі було, вас цікавить? Усього бувало: і втіхи, і гіркоти зазнавали. Та чого там ховати — й по ребрах перепадало.

Коли в наше село гетьмано-німецькі окупанти вступили, то отець Стратіон — шу-шу — Підопригора більшовик! Злигався з безвірниками і продавав Україну.

Вигнали окупантів, інша бешиха в село залетіла: денікінці заскочили. Лиш появилися, а отець Хрисант на вухо ротмистру — христопродавець! Русь святую з більшовиками розтинав!

Схопивши, волокли, тягали... Викрутився. Кажу, я лікував тільки хворих тварин. Лікував й од сказу. Хочете і вас полікую...

На цьому спогади ветеринарного лікаря Петра Підопригори обірвалися...

Ол. КОВІНЬКА.

ПАРТИЗАНСЬКІ УСМІШКИ

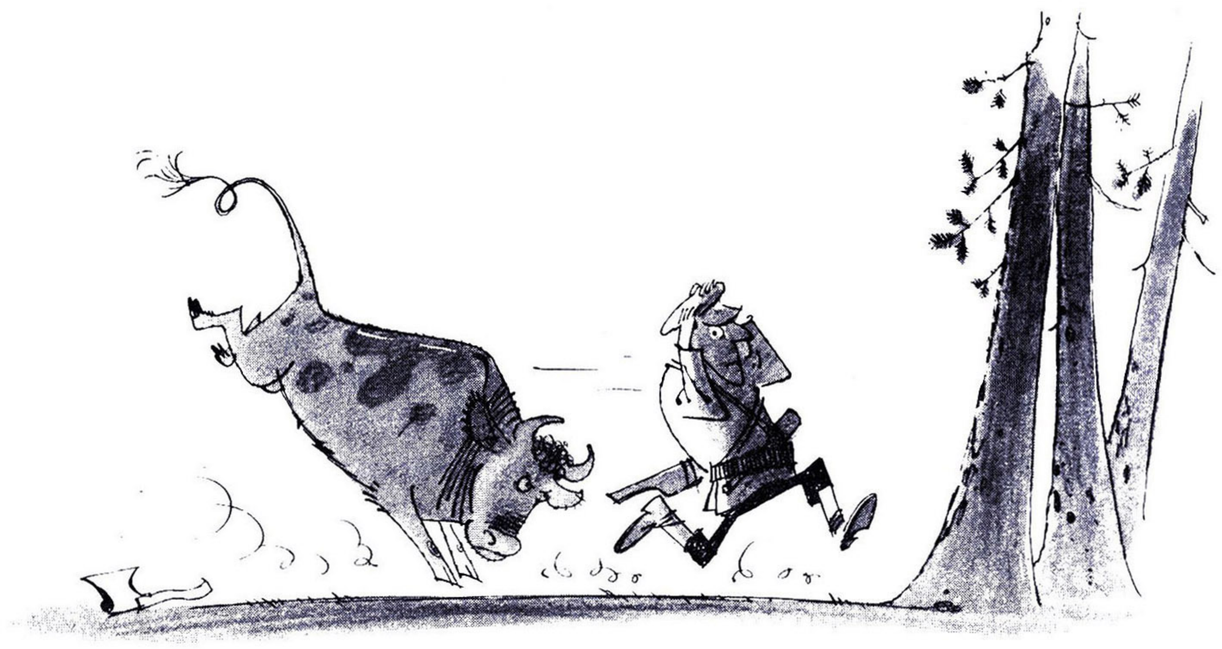

Микола Якимович Гнидюк (нині заступник голови Львівського облвиконкому) під час війни був розвідником у славнозвісному партизанському загоні Героя Радянського Союзу Д. М. Медведєва, соратником легендарного героя Миколи Кузнецова.

Беззавітна мужність, героїчна боротьба партизан описана в книгах Д. Медведєва «Сильні духом», М. Струтинського «Подвиг» та інших. Швидко розійшлась і полюбилась читачам і книга М. Гнидюка «Стрибок у легенду», а незабаром має вийти з друку й друга його книга про здолбунівське підпілля. Напруженим, пов'язаним з постійною небезпекою й риском було життя партизан. Але й в тих важких умовах траплялися пригоди, що викликали веселу посмішку мужніх захисників Батьківщини. Про деякі з них редакція «Перця» попросила розповісти М. Я. Гнидюка.

1. «УРА! СЬОГОДНІ — З СІЛЛЮ!»

Не буде перебільшенням, коли скажу: мабуть, нікому в житті так не співчуваю, як людям, котрим прописано безсолеву дієту. Подібне відчуває, либонь, кожен з моїх соратників-партизан, яким у ровенських лісах довелося місяцями їсти недосолену, а то й зовсім несолену їжу.

Взагалі в продовольчому постачанні загону мали місце, як мовиться, серйозні перебої. У ліквідації їх нам багато допомагало населення. А от солі в людей не було. І ми, партизани, коли громили фашистські фільварки, коли потрошили спекулянтів (їх називали «чумаками»), які ховали в схронах великі запаси солі, самі ділилися нею з селянами.

Нам, розвідникам, які переважно перебували в Ровно, було в цьому відношенні дещо легше. А от наскільки мучив солевий голод партизан, які знаходились весь час у лісі, я наочно переконався, ставши свідком однієї сцени.

Прибуваючи в загін, я завжди наносив візит ввічливості нашим радисткам. По-перше, в їх землянці можна було вивідати найсвіжіші новини з Великої землі. По-друге, тут завжди бувало весело: лунала милозвучна пісня Марії Кіх, симпатичне, з акцентом, щебетання іспанки Івони Африки, дотепи гостроязикої Ліди Шерстньової, тут можна було побачити й випущену дівчатами блискавку-жарт, де, наприклад, зображено партизана, в якого під час сну згоріли підошви чобіт. По-третє... по-третє, радисткою працювала і Аня Безпояско. Цю третю обставину я, чесно кажучи, прагнув не дуже рекламувати в загоні (вважав, що для пояснення моїх частих відвідин землянки радисток вистачить й двох перших обставин). Та нині вузькому колу читачів «Перця» можу пояснити: Аня Безпояско тепер моя дружина.

Отож у черговий прихід у загін я, як і завжди, завітав до милих радисток. Усі вони були на місцях, крім Ані Безпояско. Розпитувати не випадало. Але для радисток «третя обставина» не була секретом, і Марія Кіх, поблискуючи очима, повідомила:

— А наша Аня стала інвалідом...

— Де вона?

— Не турбуйся! Нічого страшного не сталося, — насолодившись моїм переляком, повідомила Ліда Шерстньова. — Просто вирішила вона трохи покуховарити. А ти ж знаєш, яка з неї знаменита господиня! Варила чай з чорниць у котелку й доварилася до того, що вилила собі окріп на руку. Отож побігла до Цесарського.

Не встиг я й розпитати, наскільки серйозний опік, як раптом почув знадвору знайомий голос, й зовсім не зажурений:

— Дівчата! Ура! Сьогодні у нас свято!

Мені стало ясно: невгамовні радистки знову мене розіграли.

Та ось і Аня. Підтримує почервонілу руку. А лице сяє.

— Дівчата! Дивіться! Сьогодні обідаємо з сіллю!

І почали акуратно зсипати з руки на стіл крихітки солі, якою добрий лікар Альберт Цесарський хотів притамувати біль від опіку.

Тепер ви зрозумієте, чому саме дещо пізніше я, на відміну від інших закоханих, подарував нареченій не букет квітів, а пачку солі...

2. КОНСТРУКТОР РІВАС І ТОРЕАДОР ОРТУНІО

У нашому багатонаціональному загоні було чимало іспанців. Прекрасні товариші, мужні бійці, вони палали жагучою ненавистю до фашистів. Вони бралися за будь-яку роботу, ніколи не сиділи без діла, ні від чого не відмовлялися. Говорили: «Ми мусимо воювати так, як воювали ваші товариші в Іспанії».

Найстарший серед них віком, найменший на зріст, Рівас привертав увагу тим, що зовсім не знав російської мови. Інженер-авіабудівельник за спеціальністю, він з розпачем говорив: «Мені легше збудувати літак, ніж навчитись говорити російською мовою».

Літака, щоправда, він не збудував, але незабаром в загоні з'явилась слюсарна майстерня Ріваса.

Питання спеціалізації підприємств побутового обслуговування тоді в загоні не стояло так гостро, як тепер, і майстерня Ріваса була універсальною. Він ремонтував годинники і пістолети, баяни і м'ясорубки, кулемети і каструлі.

Почав з малого. Хтось із партизанів попросив відремонтувати годинник. Оскільки майстерня розміщалась на пні, а з інструментів у майстра були лише перочинний ніж, саморобне шило і шевський молоток, то незабаром з'ясувалось, що годинник зовсім зупинився. На цей факт зрозуміло, негайно відгукнулась дружнім шаржем стінна газета. Рівас не був бюрократом, який на критику відмовчується або відписується. Він реагував дієво: не відійшов від пня доти, доки не вручив господареві справного годинника.

Потім підприємство Ріваса почало розширюватись бурхливими темпами: командир виділив йому підводу, пару коней, їздового — для перевезення інструментів. Згодом дістали йому невеликий токарний верстат, усі ковальські атрибути тощо. Щодня надходило. все більше й більше замовлень. Потреба в перекладачеві зростала. Виділити спеціального не було можливості. Тому Рівас розміщав свій намет біля землянки радисток і щоразу для ведення переговорів із замовниками викликав Івону Африку, яка краще за усіх іспанців знала російську мову. Але перекладачка слабенько розбиралась у військово-технічній термінології, тому на переговори не раз витрачалось більше часу, ніж на самий ремонт.

Та обмежуватися одним лише ремонтом Рівас не міг — конструкторська жилка не давала спокою. Переробив маузери на автомати, переконструював обойму — в неї ввійшло вдвоє більше патронів, нарешті створив автомат власної конструкції (можете подивитись на нього у партизанському музеї в Києві).

Вершиною конструкторської творчості Ріваса був змайстрований ним ручний міномет, зроблений на основі звичайної ракетниці. Та перед запуском винаходу в серійне виробництво конструктор довго проводив експериментальні випробування, які, слід сказати, далеко не завжди кінчалися благополучно. Одного разу в майстерні стався вибух, і лише сосна, за якою в той час стояв винахідник, врятувала його. Причину вибуху Рівас пояснити не міг. Твердив лише одне: «Ріва чу-чу попроба». Точного перекладу цього виразу не могла дати навіть Івона. Але загальний смисл заяви був зрозумілий і без перекладу. Рівас хотів сказати те, що в подібних ситуаціях говорять усі винахідники світу: все, мовляв, було задумано й зроблено правильно, і дідько його знає, чому воно бабахнуло.

Та так чи інакше, а ручні міномети Ріваса незабаром були запущені в серійне виробництво й користувалися великим попитом у споживачів.

А маленький, рухливий Рівас, який завжди після безкінечних експериментів ходив із синцями на обличчі і з перев'язаними пальцями, був улюбленцем загону.

Таким же був і його приятель Ортуніо Філіппе. Під час бесід навколо вогнища Ортуніо не раз розповідав, як він з дитинства мріяв стати тореадором і обов'язково став би популярним в Іспанії тореадором, якби не довелось воювати з генералом Франко.

Якось заготівельники привели в ліс здоровенного вола. Слід сказати, що взагалі в загоні довгий час не могли налагодити як слід забою худоби. А тут ще такий здоровий!

Хтось згадав розповіді Ортуніо.

— Тут без тореадора не обійтись! Кличте Ортуніо! Давайте сюди Філіппе!

Ортуніо прийшов і заявив, що, в зв'язку з дещо специфічними обставинами, він не має наміру демонструвати тут показовий бій биків, але коли треба забити вола, то він, зрозуміло, це зробить.

Ортуніо, не кваплячись, прив'язав вола за роги до сосни та й вдарив його обухом сокири по голові. Віл і оком не повів. Ортуніо вдарив ще раз і ще раз. А віл — жодної уваги. Нарешті після ще кількох ударів бикові це набридло, він рвонувся, обірвав мотузки й кинувся на «тореадора». Ортуніо ледь утік, а знервованого вола вбили чергою з автомата.

Після цього за Ортуніо міцно закріпилося звання «тореадора». І йому нічого не залишилось, як освоїти професію різника. У цьому він досяг високої кваліфікації, залишаючись водночас мужнім, винахідливим бійцем. Тому я й нині переконаний, що з нього був би прекрасний, популярний тореадор.

Микола ГНИДЮК.

perec-ua.
perec-ua.

Мал. О. АЛЬОШИЧЕВА

— Тепер для повної екзотики замовте три пари мавп!

Мал. В. ГЛИВЕНКА

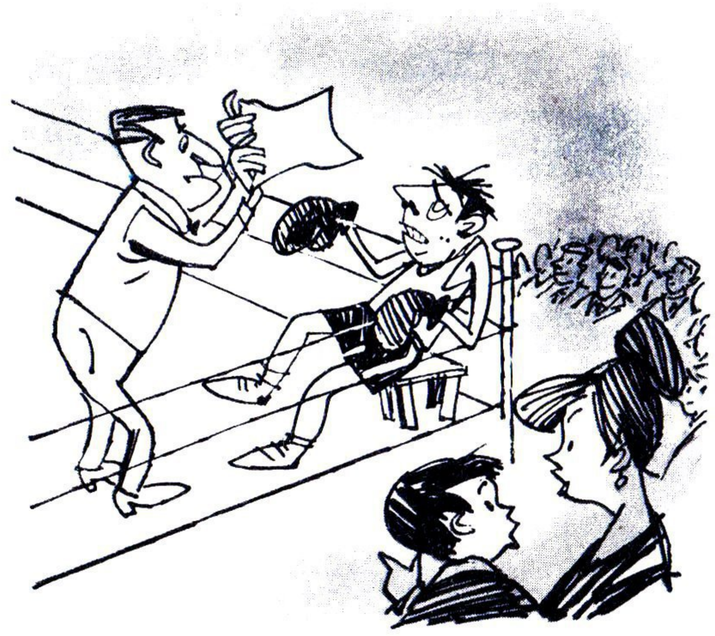

— Мамо, а дядю за що у куток поставили?

Мал. І. АЛЕКСАНДРОВИЧА

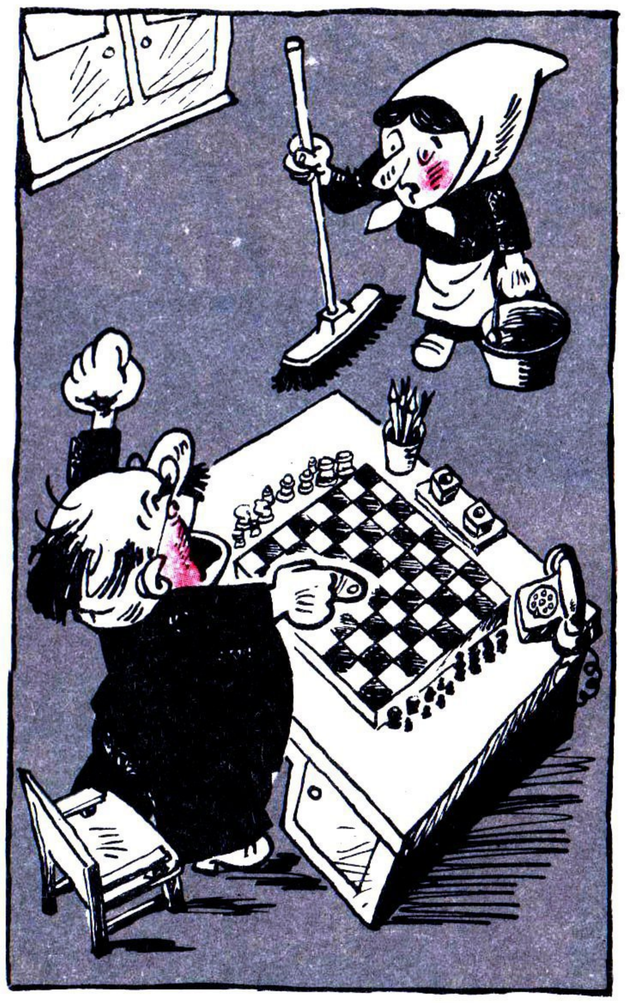

— Скільки разів я вам говорив, щоб нічого на столі не чіпали. А ви знову зіпсували відкладену партію.

Вінегрет з перцем

Мал. В. ЗЕЛІНСЬКОГО

— Громадянине, платіть штраф — тут стоянка заборонена.

Мал. В. ГОРБАЧОВА

— Е, та в мене гості! От з ким пляшечку роздушимо...

Мал. І. АЛЕКСАНДРОВИЧА

— Ура! Два вихідних дні на тиждень!! Тепер ти, тату, підтягнеш арифметику.

Мал. В. ГОРБАЧОВА

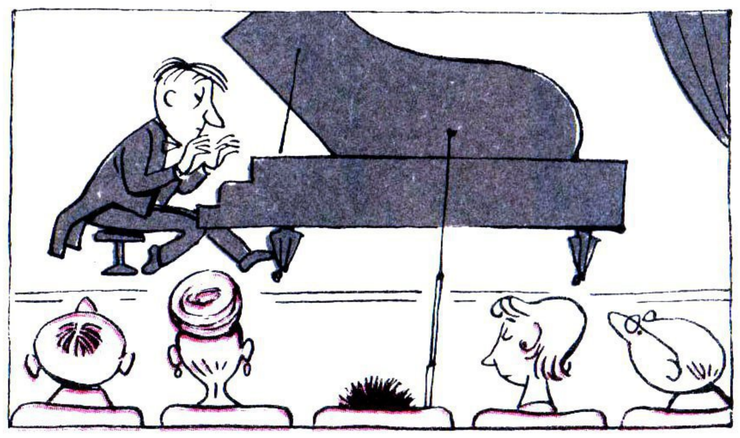

Без слів.

Головний редактор Ф. МАКІВЧУК. Редакційна колегія: М. БІЛКУН, К. ЗАРУБА В. ЗЕЛІНСЬКИЙ, О. МИХАЛЕВИЧ, С. ОЛІЙНИК. ВИДАВНИЦТВО «РАДЯНСЬКА УКРАЇНА»

Адреса редакції: Київ-47, Брест-Литовський проспект, 94. Тел. Г-18-2-12, Г-18-3-46, Г-18-3-79. Для телеграм: Київ, Перець. Ціна 20 коп. на місяць.

Журнал «Перець» № 23 (777) (на украинском языке). Підписано до друку 20. XI. 1967 р. Папір 70×108⅛=0,75 пап. арк. 2,05 друк. арк.

БФ 38258. Видавництво і комбінат друку «Радянська Україна». Київ, Брест-Литовський проспект, 94. Зам. 05621. Тираж 1 150 000 прим.

Відсканував і опрацював Олег ЛЕСЬКІВ для спільноти:
http://perec-ua. livejornal.com

Мал. С. ГЕРАСИМЧУКА

Ціна 10 коп.

Індекс 74393

ПРИКАЗКИ НАРОДНІ НА ТЕМИ МІЖНАРОДНІ

«Вареники ті самі, та інша макітра».

«Не лише той злодій, що краде, а й той, що драбину держить».

«Добрий баранчик, та по-вовчому виє».

«Заробив у пана плату...

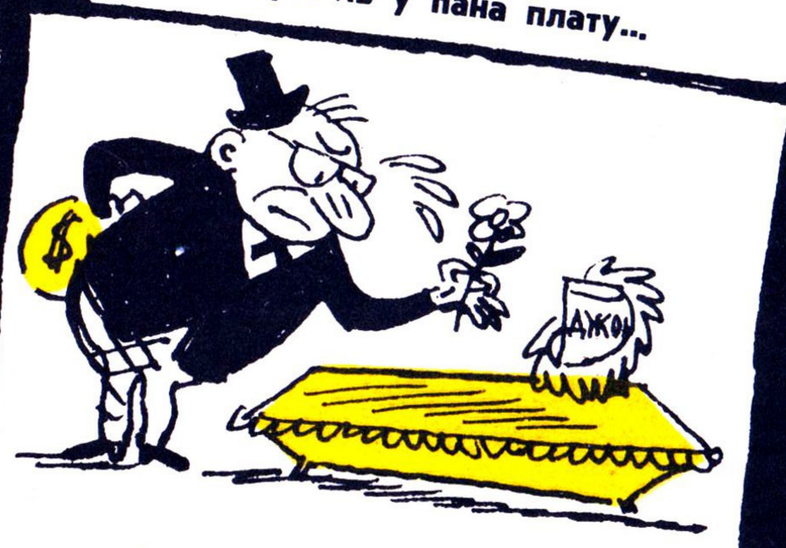

...із чотирьох дощок хату».

«Дірявого мішка не наповниш».

«Поможись чи не поможись, а калиточка розв'яжись».